

## מסורת הש"ס

(א) [לנקמן מזה] שנת קבא:  
ביאה לט, (ב) בברכות ט.  
ו"ש ע"ש, (ג) גי' הרא"ש  
אמר אבי אלתרין, (ד) נדה  
ז, (ה) שו"ס ט, (ו) בברכות  
ט, (ז) מ"ק כ, (ח)  
[ומש"ת יט: כ. כב. ט].  
בברכות מט. חולין ג,  
(ט) בס"א: דלחא, (י) דף  
מה: ד"ה ביום, (כ) בס"א:  
ויש לומר, (ל) ויעי' פוס' נדה  
ד: ד"ה בשעת, (מ) ז"ל  
ד"ש, (נ) ז"ל זבג,]

## הגהות הב"ח

(ח) גמ' דהוו להו נולד  
ואסירי: (צ) שם והתנן  
רבי אליעזר כ"ל וכן בכל  
העמוד:

## מוסף רש"י

נהרות המושכין. היט  
פסס נהרות שיש להם מן  
להלכה ממקום מקור  
ועיקרן, הנובעין. ואין יואץ  
ממנות נציתן לישן  
הלא, הרי זה כרגלי ארס.  
אין להם שום  
שניה לא תמקמן ולא  
המלא, אלא כל אדם  
מולין ברגיו, דכל מדי  
דניי ית ליה שניה  
(בבבא סד.) ואפ"ס שגא  
מחון לחסום, כל אדם  
מולין למקום שיערב לו  
ליל (שבת קכא:).

## רבינו חננאל

כל שכן דהוו להו גזל וחסרי. אפליג  
כרגלי כל אדם. כיון דניידי לא קנו  
אינן כרגליו: צפירות שמיע נר. מרבי  
דשמיע לך מנייה מילתא אחריתי ודידי  
סבירא ליה: ומאי כלנא. מאיזה כלל  
הוא ס"ד מעיקרא ששמעת ליה לר'  
יהושע בן נרי: דנינא מילתא דנידור  
לה מיניה: צפירות. צל משפטיו  
ותחומין מהלכות עירובין הן: זין  
קולא. כגון אדם ישן דאי לא קנה  
שביטה לא נפיק מד' אמות: (המורה.  
כגון כלי הפקר אי אמת קונין שביטה  
אסור להוליכן למקום אחר. וזה  
המואלף אלף אלפים הוא דעית להו  
לכל רוח: קמ"ל דכדרי המיקל.  
באדם הוא דהלכתא כוותיה דכיון  
דניעור קנה ישן נמי קנה אצל בכלים  
לית הלכתא כוותיה: אצל יחיד  
במקום רבים. כגון ר' יוחנן בן נורי  
דפליגי רבנן עליה אימא לית הלכתא  
כוותיה: רבי אליעזר גרסינן: כל  
אשה שעבר עליה שלש עונות. דהיינו  
מ' יום דעונה סתם לעלמא. וזה  
משלש יום לשלש יום וכל אשה  
שעבר עליה תשעים יום ולא רתה  
נסתלקו דמיה ואם רתה אחרי כן  
אמרינן השתא הוא דרתה(י) דס' ולא  
מטמינן טהרות שנתעסק' בהן למפרע  
כשאר נשים שדמיהן מזיין משטמאות  
טהרות למפרע מעת לעת כדאמר  
במש' נדה (דף ק"ג.) דחיישינן שמא כותלי  
בית הרחם העמידורו ותנן (ס"ט.) כל  
הנשים מטמאות בבית החיצון ופליגי  
רבנן עליה ואמרי דאין הפסקת ג' עונות  
סילוק אלא לזקנה שעברו עליה ג'  
עונות סמוך לזקנתה אצל צילדה לא:  
כדרי אליעזר. וטייהר אף צילדה  
שעבר עליה ג' עונות: אחר שזכה  
משמע דמכר דלאו שפיר עבד: שטם  
הדחק. דמכר הוו ואיכא הפסד  
טהרות: מאי כשנוכר. איילימא נוכר  
דאיתמר בצלוגתייהו הלכה כרבנן  
וכשנעשה המעשה לא היה זכור ועשיו  
נוכר אמאי לא אהדר עובדא: אלא  
האי דלא אהדר משום דלא איתמר  
הלכתא לא כמר ולא כמר ומאי  
נוכר לאחר שזכה דרביס פליגי  
עליה דהוא לוקח למעבד כרביס  
אמר כדי הוא רבי אליעזר לסמוך  
עליו בשעת הדחק ולא אהדר עובדא  
הא לאו בשעת הדחק לא. אלמא  
אע"ג דמעט לעת גזירה דרבנן  
היא צעי למעבד כרביס: ונוהג  
שצעה. לרחייהו ולתכבדקא ושליש  
לתספורת ולגיהוק מיום שנשמע לו:  
עבד לה. רבי יוחנן כשמואל:

ה"ג

כל שכן דהו להו נולד \* דאסירי \* אלא מאי בעבים מינד ניידי השתא דאתית להכי אוקיינוס נמו לא ליקשו לך מיא באוקיינוס נמו מינד ניידי \* ותניא \* נהרות המושכן ומעיינות הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי יוחנן בן גורי אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי \* בפירוש שמיע לך או ככללא שמיע לך אמר ליה בפירוש שמיע לי מאי כללא דאמר רבי יהושע בן לוי הלכה כדברי המיסקל בעירוב ותרתי למה לי אמר רבי זירא צריכי דאי אשמעינן הלכה כר' יוחנן בן גורי הוה אמינא בין לקולא ובין לחומרא \* קמ"ל הלכה כדברי המיסקל בעירוב ולימא הלכה כדברי המיסקל בעירוב הלכה כרבי יוחנן בן גורי למה לי איצטריך \* ס"ד אמינא הני מילי יחיד במקום יחיד ורבים במקום רבים אבל יחיד במקום רבים אימא לא אמר ליה רבא לאביי מכדי עירובין דרבנן מה לי יחיד במקום יחיד ומה לי יחיד במקום רבים אמר ליה רב פפא לרבא ובדרבנן לא שני לן בין יחיד במקום יחיד ליחיד במקום רבים \* והתנן רבי \* אלעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דייה שעתה \* ותניא מעשה ועשה רבי כר' אלעזר לאחר שנוכר אמר כדי הוא רבי אלעזר לסמוך עליו בשעת הדחק מאי לאחר שנוכר אילימא לאחר שנוכר דאין הלכה כרבי אלעזר \* אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כוותיה אלא דלא איתמר הלכתא לא כרבי אלעזר ולא כרבנן לאחר שנוכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים פליגי עליה אמר כדי הוא רבי אלעזר \* לסמוך עליו בשעת הדחק אמר רב משרשיא לרבא ואמרי לה רב נחמן בר יצחק לרבא ובדרבנן לא שני בין יחיד במקום יחיד בין יחיד במקום רבים \* והתניא שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד ואי זו היא קרובה ואיזו היא רחוקה בתוך שלשים קרובה לאחר שלשים רחוקה דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים אחת שמועה קרובה ואחת שמועה רחוקה נוהגת שבעה ושלשים ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מקום שאתה מוצא יחיד מיסקל ורבים מחמירין הלכה כדברי המחמירין המרובים חוץ מזו שאע"פ שרבי עקיבא כדברי רבי עקיבא וסבר לה כשמואל דאמר ל באבל באבילות הוא דאקילו בה רבנן בין יחיד במקום יחיד בין יחיד במקום רבים ורב

**כ** שכן דהוי' ליה נולד ואסיר. ואע"ג דמשקין צפירי נמי אמרינן בפסחים (דף נ"ג:) דמזבל צליעי אפ"ה לא מתקרי משום נולד אי לא גזרינן שמא יסחוט דמים בעצים צליעי טפי ואינה ניכרין כמו משקין צפירי ואפילו לא היו ניכרין משקין צפירי כלל לא חשיבי נולד כיון דמעיקרא נמי הו' אוכל אוכלא דאיפרת הוא ואז"ל ואימא הא רבי שמעון היא דלית ליה מוקצה ולית ליה נולד כדאימא בריש ביצה (דף כ"ג.) וי"ל דנולד כ"ה"ג דדבר חדש שלא זכר לעולם כל עיקר מודה רבי שמעון וכן באפר מירא דהוסק ציוס טוב וכן דמודה ר"ש דאסר לכסות צו אל"כ ראו' ללנות צו צינור כדאמר בפרק קמא דביצה (דף ט"ז):

נחרות המושב. פ"ה אפי' של יחד וגרלה שדקדק דאי הוה של רצים דווקא מאי אירא נהרות אפי' מים מכונסים נמי אמרי' לעיל כרגלי הממלא ויינו כרגלי כל אדם דהכא כפרשי' לעיל "הכל אחד וכן מוכח בפרק בתרא דצילה (דף נט.) דבשל יחיד מיירי דפריי' מהך דלעיל אמתני' דהתם דקמני צור של יחיד כרגלי היחיד ומיהו שם לא פירש רש"י כרגלי הממלא וכרגלי כל אדם בענין אחד ור"ת מפרש אפילו מיירי בשל רצים מדקדק שפיר דווקא משום דניידי לא קנו שציתה אצל מכונסים דקנו שציתה יש להם אלפים אמה לכל רוח כרבי יוחנן זן נורי: הוה אמינא בין לקולא בין לחומרא. הוה ליה למימר דליקטריין הלכה כדברי המיקל לפסוק הלכה ככל מקומות אלא דניחא ליה למימר דאפילו להך מילתא גופא איקטריין: קמ"ל הלכה בדברי המיקל בעירוב. לענין אדם הלכה כרבי יוחנן זן נורי דקני שציתה ולענין כלים הלכה כרבנן דלא קנו שציתה וסרי דשל כרגלי כל אדם ולא הוי תרי קולי דסתרי אהדדי דקיימא לן כרבנן דאמרי אין חפזי הפקר קוין שציתה וישן היינו טעמא הואיל ויעור קני ישן נמי קני כדפ"ה ואפילו אם לא היה משמעין רבי יהושע זן לוי אלא הלכה כדברי המיקל בעירוב לחוד הוה משמע מדבריו דהלכתא כדברי שניהם להלל:

**לְסִמּוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדָּחָק.** פ'  
הַקּוֹטֶרֶס דִּשְׁנָה בְּזֹרֶת  
הוּא וְאִכָּא הַפֶּסֶד טְהוֹרֹת וְאִי אִפְשָׁר  
לִימֹר כֵּן דְּדַחֵק כְּה"ל אִפ"י רִנָּן  
מוֹדֵים כְּדֹאמֵר צַ"ק דִּנְדָּה (ד' ט')  
אִין שַׁעַת הַדָּחָק אִין וּמִפְרַשׁ הוּא  
מֵאִי שַׁעַת הַדָּחָק שֶׁנֶּה אִפְרָתָה הֵסֵב  
וְאִכָּא דֹאמֵר ט' דְּטֹהֲרוֹת אִפְשִׁי וְעִצּוֹ  
וְחִשּׁוֹ רִנָּן לְהַפְסֵד טְהוֹרֹת ט':  
**דְּאִמֵּר שְׂמוּאֵל הַלֵּבָב דְּבִרְבִּי**  
**הַמִּיקָל בִּבְבֵּלָא.** אִפְשִׁי  
צִיחִיד בְּמָקוֹם רַבִּים נִרְאָה לְדַעֲלוֹס  
לְכַבֵּד דְּבִרְבִּי הַמִּיקָל בִּבְבֵּלָא וְחוּץ מִזוֹ  
לָא לְנַעֲשִׂי שְׂכָר מִהוֹמוֹת לְכָל  
רַב

ק' בתרא דמו"ק (דף י"ט:) גבי אכל שאלו ויבנן גבי קוצר את ממו  
(דף ק"ב:) וא"ת כיון דאפי' יחיד במקום רבים אמר שמואל הלכה כדברי  
ש"צ"ג דלמחר ר"ה יום הכפורים כרגלים ויש לומר דקמ"ל אפי' ביחיד  
וזרייתא דלמחר ז'י"ג דהלכה כדברי המיקל בצלם מידי דהוי כהלכה  
כדברי המיקל מדקאמר מכדי עירובין דרבינן מה לי יחיד במקום  
בכורות דף מט.) גזי פלוגתא דר"ע ורבינן דלמחר רב אשי הכל מודים  
בצאלם ואפילו ביום ראשון אינו נוהג אצילות וזה לשון הי"א היכא  
אזכיר איהו דאין האשון אינו נוהג אצילות אינו נוהג אצילות

לד א מיי פ"ה מהל  
 יו"ט הל' יד טוש"ע  
 א"ח ס' שלו סעיף טו:  
 לה ב מיי שס טוש"ע  
 א"ח ס' תא:  
 לו ג מיי פ"ד מהל  
 טומאת משכב ומושב  
 הלכה א סמג עשין רמג:  
 לד ד מיי פ"ו מהל' אכל  
 הלכה א סמג עשין  
 דרבנן ז טוש"ע י"ד ס'  
 תב סעיף א:

נו חננאל (המשך)

[illegible]

(ה) 37"ד"ו הגיהו ואפי"ש  
למעצדה טהרות.